Eiropas gads 2012 – pagrieziena punkts uz labākiem aktīvas novecošanas nosacījumiem Latvijā

Brisele, 2012. gada 21. Decembris. Eiropas gada aktīvai novecošanai un paaudžu solidaritātei 2012 mērķis bija veicināt izpratni par šiem jautājumiem un atbalstīt pasākumus, ar kuriem tiek paplašinātas un uzlabotas vecākās paaudzes iespējas saglabāt aktivitāti un neatkarību. Šis Eiropas gads bija arī vērsts uz patiesas abpusējas solidaritātes veicināšanu starp paaudzēm.

10. decembrī Noslēguma konferencē Nikosijā (Kiprā) Eiropas Savienības Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības komisārs Lāslo Andors sniedza savu vērtējumu par Eiropas gadu 2012: *"Šim gadam izdevās mainīt mūsu attieksmi pret vecākiem cilvēkiem un viņu devumu ekonomikai un sabiedrībai. Iepriekš mēs veco cilvēku skaita pieaugumu uzskatījām par problēmu, bet nu viņos saskatām arī daļēju tās risinājumu. Šis Eiropas gads mainīja veidu, kā cilvēki spriež par novecošanos, un daudzās valstīs popularizēja aktīvas novecošanās ideju. Tas pamudināja iesaistīties plašu ieinteresēto pušu un personu loku – gan vecus, gan jaunus. Ar šo gadu tika aizsākts tūkstošiem jaunu iniciatīvu un pasākumu gan Eiropas, gan nacionālajā, gan reģionālajā, gan vietējā līmenī. Tas deva politisku impulsu arī noteiktām politikas iniciatīvām."*

Arī Latvijā Eiropas gads 2012 lika ievērojami mobilizēties valsts iestādēm, pilsētām un novadiem, veco ļaužu organizācijām un citām nevalstiskajām organizācijām. Tika uzsākts simtiem iniciatīvu un organizēti daudzi pasākumi – Eiropas gada atklāšanas pasākums un pasākumi, kas saistīti ar projektu "Paaudzes@skola", kurā klašu durvis tika atvērtas vecāka gadagājuma cilvēkiem, lai viņi kopā ar skolēniem noskaidrotu, kā veidot sabiedrību, kurā labāk justos gan vecā, gan jaunā paaudze. Tāpat var minēt Eiropas 2012. gada apbalvojumus, lai godinātu organizācijas un personas, kas ar savu darbību dod ieguldījumu aktīvu vecumdienu idejas veicināšanā, Veco ļaužu dienu, lai rastu jaunus veidus, kā iesaistīt vecākās paaudzes brīvprātīgos un vislabāk izmantot viņu ieguldījumu, un visbeidzot noslēguma pasākumu Rīgā.

Labklājības ministre Ilze Viņķele noslēguma pasākumā Rīgā atzina: *"Šis gads ir bijusi lieliska iespēja, lai īpaši novērtētu zināšanas, pieredzi, meistarību, ko var dot seniori ne tikai savām ģimenēm un tuviniekiem, bet arī uzņēmumam, pilsētai un sabiedrībai kopumā. Turklāt labie darbi, ko seniori dara un spēj izdarīt, lai uzlabotu ne tikai savu, bet arī savu līdzcilvēku dzīvi, ir atrodami katrā Latvijas pilsētā un novadā. Pozitīva attieksme un vēlme kaut ko mainīt vispirms savā dzīvē un sev apkārt ir viena no atslēgām, kā panākt izmaiņas sabiedrībā, un to ir pierādījis šis Eiropas gads 2012."*

Latvija izmantoja Eiropas gada 2012 doto politisko impulsu, lai ieviestu jaunas idejas un pasākumus, kas tiks īstenoti arī turpmāk. Latvijā Eiropas gada pasākumu centrā bija valsts mērogā rīkotais konkurss pašvaldībām par vecāka gadagājuma cilvēkiem draudzīgu dzīves vidi. Konkursā tika dota iespēja pašvaldībām, lai novērtētu gan to devumu aktīvas novecošanās un paaudžu solidaritātes principu iedzīvināšanā, gan jebkurus pasākumus un iniciatīvas dzīves vides uzlabošanā – cik tā pieejama, ērta, iekļaujoša un draudzīga jebkura vecuma cilvēkam. Latvijā pašvaldības tika vērtētas pēc četriem kritērijiem: pašvaldības

devums starppaaudžu sadarbībai, senioru vērtības celšanai sabiedrībā, veselīga dzīvesveida veicināšanā, kā arī Eiropas Savienības vērtību popularizēšanā un iedzīvotāju iesaistē. Konkursā uzvarēja Ventspils pašvaldība, kas ieguva arī trešo vietu Eiropas Komisijas konkursa kategorijā "Senioriem draudzīga dzīves vide", izvirzoties priekšgalā starp vairāk nekā 200 pašvaldībām no visas Eiropas. Latvijas Pašvaldību savienība šādu konkursu vietējām pašvaldībām rīkos arī turpmāk.

Tagad ir svarīgi balstīties uz Eiropas gadā 2012 sasniegto un uzturēt aktīvas novecošanas ideju.

Šajā nolūkā ES dalībvalstis kopā ar Eiropas Komisiju ir izstrādājušas "Aktīvas novecošanas un paaudžu solidaritātes pamatprincipus", kas 2012. gada 6. decembrī tika apstiprināti ES Sociālo lietu ministru padomē. Šie principi kalpos kā norādījumi valsts institūcijām un citām ieinteresētajām pusēm par to, kas darāms, lai veicinātu aktīvu novecošanu, un kā tie piemērojami īpašās situācijās un sarežģītu problēmu risināšanai.

Vēl viens Eiropas gada 2012 mantojums ir "Aktīvās novecošanas rādītājs", kas pirmoreiz tika prezentēts Eiropas gada Noslēguma konferencē Nikosijā. 2012. gadā "Aktīvās novecošanas rādītāja" augšgalā ir Zviedrija, Somija un Dānija, un no tām nedaudz atpaliek Nīderlande, Īrija un Apvienotā Karaliste. Šis rādītājs palīdzēs politikas īstenotājiem noteikt sarežģītas problēmas un vecākās paaudzes neizmantoto potenciālu, kā arī uzraudzīt progresu aktīvas novecošanas jomā. "Aktīvās novecošanas rādītājs" ir Eiropas Komisijas, ANO Eiropas Ekonomikas komisijas (*UNECE*) un Eiropas Sociālās politikas un pētījumu centra (Vīnē) kopprojekts.

Plašāka informācija par Eiropas gadu:

Latvijas vietne: http://www.lm.gov.lv/

Oficiālā vietne: http://europa.eu/ey2012/

Aktīvas novecošanas un paaudžu solidaritātes pamatprincipi

Aktīvās novecošanas rādītājs

Publikācijas:

ES ieguldījums aktīvā novecošanā un paaudžu solidaritātē

Eurostat brošūra "Aktīva novecošana un solidaritāte starp paaudzēm" – Eiropas Savienības "portrets" statistikā 2012

Kā veicināt aktīvu novecošanu Eiropā – ES atbalsts vietējā un reģionālā līmeņa iestādēm un organizācijām

Eiropas gads aktīvai novecošanai un paaudžu solidaritātei 2012

Preses kontakti:

Andrea Ricciarelli, ICWE GmbH
Tel: +49 (0)30 310 18 18 43
Fax: +49 (0)30 324 98 33
andrea.ricciarelli@icwe.net